

SN ma wyjaśnić, jak wyznaczać składy

<https://legalis.pl/sn-ma-wyjasnic-jak-wyznaczac-sklady/>

Marek Domagalski

2023-05-11

Sąd Apelacyjny w Warszawie zapytał o skutki siódemkowej uchwały Izby Pracy, kwestionującej jednoosobowe sądy w sprawach cywilnych.

Pytanie prawne trafi do Izby Cywilnej SN. Tym samym na temat kontrowersyjnej uchwały będzie mógł się wypowiedzieć inny skład Sądu Najwyższego. Do ewentualnego formalnego wzruszenia zasady prawnej, jaką uchwale Izby Pracy nadano, trzeba jednak nieco czasu. I musiałyby to uczynić dopiero cała Izba Cywilna, a są głosy, że połączone dwie izby.

KIEDY TRÓJKI, KIEDY JEDYNKI

Zmniejszenie składów z trójkowych na jednoosobowe wprowadziła szeroko (bo np. w sprawach uproszczonych były już wcześniej) tzw. ustawa antycovidowa z 2 marca 2020 r. Te szczególne zasady mają obowiązywać jeszcze przez rok po formalnym odwołaniu zagrożenia związanego z pandemią ([art. 15zss1 ust. 1 pkt 4](#) ustawy).

Nie tylko sądy apelacyjne, ale także np. sędziowie tzw. sądu frankowego – rozpatrującego tzw. zażalenia poziome – głowią się, jak dalej procedować i ograniczyć przeciążenie, jakie na nich zrzuciła nagle uchwała z 26 kwietnia br. siedmiu sędziów SN. Tym bardziej że bywa ona nieco różnie rozumiana przez sędziów, a nie ma jeszcze jej uzasadnienia ani trzech zdań odrębnych.

W jednej ze spraw trzyosobowy skład cywilny przedstawił tymczasem Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości o następującej treści: „Czy do rozpoznania sprawy cywilnej w cywilnym wydziale odwoławczym właściwy jest skład jednoosobowy według [art. 15zss1 ust. 1 pkt 4](#) ustawy z marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych czy skład trzyosobowy wynikający z [art. 367 § 3](#) KPC? Dodajmy, że w pozostałych sprawach z sesji sąd pytający zawiesił postępowanie.

RÓŻNA PRAKTYKA

Według pierwszego z tych przepisów w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego (w czasie zagrożenia epidemicznego i w ciągu roku od jego formalnego odwołania), a według drugiego, sąd rozpoznaje sprawę w składzie trzech sędziów, ale w posiedzeniu niejawnym sąd orzeka w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem wydania wyroku. A co ważne, posiedzeń niejawnych jest, zwłaszcza w czasie zagrożenia covidowego, dużo.

W warszawskim Sąd Apelacyjnym, który jest dodatkowo istotny, gdyż rozpatruje apelacje od wyroków sądu frankowego, jak się dowiadujemy od sędziego Arkadiusza Ziarko, jego wiceprezesa i rzecznika, w tej chwili można wyróżnić trzy stanowiska.

Część sędziów orzeka w składach jednoosobowych; część największa uważa, że uwzględniając uchwałę, z ostrożności należy dokonać rozszerzenia składu do trzech sędziów w trybie przepisu ustawy covidowej, zgodnie z którym prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów. Reszta sędziów przychyliła się do poglądu odczytywanego przez niektórych w uchwale o niekonstytucyjności powyższego przepisu. Brak jednak, jak mówi

sędzia Ziarko, konkretnych decyzji czy orzeczeń w sprawach tych sędziów, poza wspomnianym pytaniem prawnym.

Wojciech Łukowski, prezes wrocławskiego Sądu Okręgowego, uważa, że z pytaniem SA może się wiązać kwestia, czy ustawa covidowa w tym zakresie obowiązuje. Jak dodaje, w jego sądzie większość sędziów występuje o składy trójkowe z ostrożności.

OPINIA DLA "RZECZPOSPOLITEJ"

Aleksander Stępkowski sędzia i rzecznik SN

Z całą pewnością w Izbie Cywilnej SN każde pytanie prawne, które pozwoli na rozwiązanie problemów wykreowanych niedawną uchwałą Izby Pracy, będzie rozpoznawane priorytetowo. Pamiętajmy jednak, że postanowienie zapadłe w SA nie wpłynęło jeszcze do SN i nie wiem, kiedy wpłynie. Nie wiemy też, czy nie wpłyną inne, podobne pytania. Konkretnie decyzje co do sposobu procedowania poszczególnych zagadnień prawnych przedstawianych SN będą zapadać sukcesywnie po ich wpłynięciu. Decyzje te będą jednak zapadać szybko. Zarówno pierwsza prezes Sądu Najwyższego, jak i prezes Izby Cywilnej zdają sobie sprawę z konieczności szybkiego procedowania zagadnień prawnych mających na celu wyjaśnienie zaistniałych wątpliwości.